

A nő jogi helyzete a kulturáلامokban.

Írta: *Szegvári Sándorné.*

(Folytatás.)

A prostitúció reglementázását Dániában 1905-ben teljesen eltörölték.

Gondnok és *gyám* a dán nő épp olyan feltételek alatt lehet, mint a férfi.

Lehet orvos és ügyvéd. A vizgát teológiából is leteheti, de papi állást még nem kap

Az idézett törvényekből is látjuk már, hogy Dánia törvénykezése fejlettebb, mint Európa legtöbb országáé s mind a mellett messze van még a tökéletességtől.

Dániát egy nagy ugrással *Norvégia* előzte meg, melynek rokon és hasonló a jogrendszere, de ahol a nők 1907-ben megkapták a politikai aktív és passzív választói, jogot is.

A nőkre nézve kedvező, egyáltalában modern szellemű specifikus *norvég* törvények a következők:

Ha a feleség férjét azért hagyta el, mert férje rosszul bánt vele, akkor *nem* köteles hozzá visszatérni. Férje pedig ebben az esetben sem kérheti a házasság felbontását.

A norvég jog külömbiséget tesz *separation* (válás) és *divorce* (a házasság felbontása) között. A válás megelőzi a házasság felbontását, ha a két fél megegyezik abban, hogy egymástól válni akarnak és a port mellőzni kívánják. *Ilyen esetben nem kötelesek okokat felhozni, minden nehézség nélkül megkapják a válást.* Ha a felek egy évig elválva éltek, akkor *mindkét fél kívánságára* a házasságot felbontottnak nyilvánítják.

Ha nem kívánja mindkét fél, akkor csak 2 évi válás után nyilvánítják felbontottnak a házasságot.

Okokat felhozni, bizonyítani abban az esetben kell, ha csak az egyik fél kívánja a házasság felbontását. Ezek az intézkedések mintaszerűek.

Míg egyrészt megkímélik a válni kívánó házaspárt ott, ahol erre nincs szükség, a válóper költségeitől és kellemetlenségeitől, másrészt bőven adnak alkalmat és időt meggondolatlan lépések jóvátételére.

A norvég nő kérheti a házasság felbontását többek között abban az esetben is, ha a férj a házasságkötés idejében veneriás betegségben szenvedett.

Ha a gyámhatóság a szülőket a gyermekek nevelésére alkalmatlanoknak találja, akkor megfoszthatok a szülői hatalomtól az apa épp úgy, mint az anya.

Anyjától és anyja rokonaitól a törvénytelen gyermek épp úgy örököl, mint a törvényes. (Hazánkban csak anyjától és anyai nagy szüleitől örököl, anyja oldalági rokonaitól nem.) Apjától a törvénytelen gyermek Norvégiában abban az esetben örököl, ha az apa a gyermeket nyilvánosan magáénak ismeri el.

A törvényes gyermekrésznek felét öröklí ez esetben apjától és az apai rokonoktól is ilyen arányban.

A norvég büntető törvény 4 hónapig terjedhető fogházzal bünteti azt a férfit, ki ok nélkül vonakodik elvenni azt a nőt, kinek házassági ígéretet tett és akit emellett elcsábított.

Norvégiában a nő előtt nyitva van valamennyi iskola. Az egyetemen valamennyi fakultáson teheti le vizsgáit.

Egyik legújabb törvényük szerint a legmagasabb állami hivatalokra is jogosult.

Mint *esküdt* bűnügyekben már i 905. óta működik Sajnálattal kell azonban konstatálnunk, hogy sem Dániában, sem Norvégiában nem jutott még *érvnyre* az elv: egyenlő munkáért egyforma fizetés jár. *Ennyi* világságosság még az éjféli nap országában sem jutott a nőknek – idáig.

Politikai jogok birtokában azonban a norvég nők állanak Európában legközelebb ahhoz, hogy változtassanak a közfelfogáson, mely szerint a nő inferioris lény, kinek már női voltánál fogva kisebbek az igényei és női voltánál fogva kevesebb jövedelemre van joga.

Most rátérhetünk egy harmadik önámításra, melyben a nők egy bizonyos típusa szenved és melyet irgalmatlanul szétfosztogat ez a kis törvénygyűjtemény.

Vannak ugyanis asszonyok, kik azt vélik, hogy a *férfiak* általános, vagy nagyon kiterjesztett politikai joga, már magában *demokráciát* jelent.

Azt hiszik ezek, – tévesen – hogy a férfiak nagy tömegének, vagy akár minden nagykorú férfi választójoga alapján létrejött parlament igazi népképviselő, mely alkalmas arra, hogy az így kormányzott országban az összességnek a lehető legnagyobb jólétet, az egyénnek a lehető legnagyobb igazságosságot – ideális törvénykezést – biztosítson.

Azt hiszik továbbá rendesen ezek az asszonyok, hogy ha a férfiaknak az új joggal felruházott csoportjai beletartoznak az alkotmány sáncaiba, nemcsak a nő általános jogi helyzetén lesz első dolguk javítani, hanem haladéktalanul hozzá fognak látni ahhoz, hogy kikényszerítsék – elveik értelmében – a *polgárjogokat* is a nők számára, azokat a jogokat, melyeket ők olyan keservesen nélkülöztek, melyekért olyan elkéseredetten küzdöttek, melyekért romboltak és öltek.

A pszichológia csalthatatlan törvénye, a történelem minden tanítása, nem volt – eddig – képes ezt a rögeszmét valamennyi női agyból kipusztítani.

Az új szavazók és az új törvényhozók pedig –

erre tanít bennünket az I. C. W. törvénygyűjteménye – ha csak nagy és politikai aszpirációktól áthatott *női* szervezkedések nem kényszerítették rá őket, mitsem törődtek, még saját osztályuk nőinek bajaival és sérelmeivel sem.

A legekleatásabb példa erre nézve *Franciaország*, a férfiszabadság klasszikus hazája, ahol a férfiak már évtizedek óta gyakorolják általánosan a polgárjogokat, parlamentáris uralom mellett.

Házasságjoguk – amint már idéztük – emberi önállóságától teljesen megfosztja, valósággal lenyűgözi a feleséget.

A férfihatalom oly nagy és oly elismert, hogy a francia jogszokás, bizonyos esetekben, még a feleség meggyilkolását is megbocsáthatónak találja.

A törvénytelen gyermeknek és ebből kifolyólag anyjának helyzete az utolsó időkig a lehető legrosszabb volt. Ismeretes a Code Napoleon hírhedt 340. §-a; La recherche de la paternité est interdite. A törvényt néhány év előtt módosították, ez év júniusában törölték csak egészen a francia anyaországra nézve. A kolóniákban – részben – még továbbra is fenmaradtak a régi intézkedések. Legalább a színes nőekkel szemben fenn akarják tartani a férfiak maguk számára az igazságot arculütő nemi privilégiumot. A törvény 3. §-a továbbá a következő intézkedést tartalmazza: A *polgári* bíró apaságot pörben, ha a felperesnél rosszhiszeműséget konstatál, fel van jogosítva a francia *büntető* törvénykönyv 400. §-át alkalmazni, mely a zsarolásra vonatkozik. Azaz elítélheti a felperes anyát 1-5 évig terjedhető *fegyházra*. Nagyon kérdéses, vajjon ilyen törvény mellett lesz-e sok anyának bátorsága gyermeke igazáért síkra szállni? Leri erről a reformról is, hogy létrehozásában nem működtek közre azok képviselői, kiket ennek a törvénynek igazságtalansága oly fájdalmasan sújt.

(Folytatjuk)